

2. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України від 14 жовтня 1994 року № 208/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. № 46. 1994. Ст. 411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-%D0%B2%D1%80#Text>

Василенко В. Г.,
магістр ОПП «Публічне право»
очної (денної) форми навчання,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

Богдан Б. В.,
к.ю.н., доцент, професор кафедри публічного та міжнародного
права, уповноважений з антикорупційної діяльності,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Проблеми міграційної політики Європейського Союзу (далі – ЄС) на сьогодні є більш ніж актуальними в контексті повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Проте, дана проблема постала перед організацією ще задовго до війни в Україні. Зростання міграційних потоків, нелегальні міграції, інтеграція мігрантів, розподіл мігрантів між державами-членами ЄС та інші питання є досить проблемними на сьогодні. Дедалі частіше всередині ЄС розгортаються конфлікти між різними категоріями мігрантів та громадянами держав-членів, що призводить до негативних наслідків таких, як: політична нестабільність, зростання ксенофобії та расизму, загострення безпекової ситуації. Враховуючи ці процеси, можна дійти висновку, що міграційна політика ЄС потребує змін, які б могли дозволити відповідати викликам сьогодення.

В першу чергу необхідно визначити, що міграційна політика ЄС являє собою комплекс правових заходів, що вжиті задля регулювання прибування до країни людей з інших держав, що не є членами організації та які частіш за все прибувають на територію ЄС вимушено. Регламентується шляхом закріплення у внутрішніх нормативно-правових актах ЄС та в нормативно-правових актах держав-членів. Наприклад: принцип вільного пересування осіб і «політика відкритих дверей», що сприяли розвитку міграційної політики, але в той же час призвели до кризисних процесів всередині організації [1, с.2].

В контексті міграційної політики України головним документом, що регулює питання надання тимчасового захисту для українців, на думку О. І. Кисельової, стала Директива ЄС 2001/55/ЄС про тимчасовий захист, яка була прийнята в ЄС ще 20.07.2001 для забезпечення мінімальних стандартів надання тимчасового захисту у випадках масового напливу переміщених осіб. Головна мета Директиви полягає в ослабленні тиску на національні системи надання притулку та забезпечення переміщених осіб на території держав-членів ЄС такими гармонізованими правами як право на проживання, медичну допомогу та освіту, доступ до ринку праці та житла [2, с. 141].

Необхідно зазначити, що проблеми міграції пов'язані з нестабільністю в інших суміжних до Європи регіонах, що зумовлює великі міграційні потоки. Міграційні потоки 1991 р., 2015-2016 р., 2022 р. викликали ряд економічних та соціальних проблем. Як зазначають в своїй праці Ю. Б. Курилюк, Н. Л. Родінова, П. А. Овчар «станом на кінець листопада 2022 року кількість біженців з України, зареєстрованих для тимчасового захисту в Європі, становила 4,8 млн осіб. Найбільшу кількість тимчасового захисту зареєстровано в Польщі, Німеччині та Чехії» [3]. І ця кількість не є остаточною, вже зараз відомо, що кількість біженців з України набагато більша.

Як зазначає О. А. Малиновська, «важливим компонентом нової міграційної політики ЄС є співпраця з третіми країнами, звідки люди

намагаються дістатись Європи. Передбачено надання допомоги країнам походження з тим, щоб підвищити якість життя в них та вплинути на причини міграції. Водночас розвиватиметься співпраця з країнами походження та транзиту у запобіганні нелегальній міграції, реадмісії та реінтеграції мігрантів-поверненців» [4, с. 10]. З цією думкою важко не погодитись, оскільки основоположними причинами широкої міграції до країн ЄС є саме економічна нестабільність в країнах, з яких йдуть потоки мігрантів, низький рівень життя та безпекова ситуація. Крім того, важливим є і реінтеграція таких осіб, на прикладі України ми можемо побачити, що це питання буде досить проблематичним і на даний момент відсутні механізми вирішення.

Також проблемою виступає відсутність абсолютної більшості держав-членів ЄС в питанні міграції: як зазначає О. А. Малиновська «угорський прем'єр-міністр Віктор Орбан уже закинув Єврокомісії, що вона, як і раніше, намагається регулювати міграцію, а не зупинити мігрантів, тоді як позиція Угорщини незмінна: мігрантів необхідно зупинити» [4, с. 102]. Нажаль, позиція Угорщини не є поодинокую та лояльна до мігрантів політика зустрічає скептицизм і серед інших держав-членів, що є неприпустимим, зважаючи на правові стандарти сьогодення.

В підсумку можна стверджувати, що основними проблемами міграційної політики ЄС – є відсутність єдності у своїх діях держав-членів, низький рівень співпраці з країнами походження, відсутність механізмів запобігання та протидії військових конфліктів та економічної нестабільності у суміжних до ЄС регіонах. Шляхами вдосконалення можуть виступати консолідація дій серед членів організації шляхом зміни моделі прийняття рішень з абсолютної більшості на кваліфіковану і, таким чином, усунення маніпуляційних процесів з боку деяких держав. Посилення політики у напрямку співпраці з країнами походження, вжиття заходів для підвищення економічно розвитку таких країн

та безпекової ситуації. Розробка механізмів запобігання широкомасштабних хвиль міграції шляхом превентивного впливу на можливі ризики.

Список використаних джерел

1. Заставна О. Міграційна політика ЄС у контексті безпеки країн Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право*. Вип. 1. 2021. С. 276–281. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/47.pdf> (дата звернення: 16.11.2024)

2. Кисельова О. І. Війна в Україні та вимушена міграція як чинники впливу на міграційну політику ЄС. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія економічна. Серія юридична. Вип. 36. 2023. С. 137–144. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/726/662> (дата звернення: 16.11.2024)

3. Курилюк Ю. Б., Родінова Н. Л., Овчар П. А. Проблеми та перспективи міграційної політики ЄС. *Економіка та суспільство*. Вип. 46. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2047/1976> (дата звернення: 16.11.2024)

4. Малиновська О. А. Сучасний розвиток міграційної політики ЄС та міграційні перспективи України. *Демографія та соціальна економіка*. № 2 (44). 2021. С. 92–109. URL: <https://dse.org.ua/arhcive/44/6.pdf> (дата звернення: 16.11.2024)

5. Brzozowski, A. (2020). In Brussels, Visegrad countries reject the EU's migration plan. Retrieved from <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/in-brussels-visegrad-four-reject-the-eus-migration-plan> (дата звернення: 16.11.2024)